

אוצר החכמה

אוצר החכמה

אה"ח 1234567

פלייבליט

אוצר החכמה

אה"ח 1234567

אוצר החכמה 1234567

האדמו"ר ממודזין

אוצר החכמה 1234567

האדמו"ר ממודזין נפגש עם האדמו"ר מאמשינוב

שָׁהָה בַּשָּׁעַת פֶּרֶץ הַמִּלְחָמָה בְּוִרְשָׁה וְרַק כְּפֶסַע הָיָה בֵּינוּ וּבֵין מוֹת בִּידֵי הַגֶּרְמָנִים. בְּדֶרֶךְ-לֹא-דֶרֶךְ עָלָה בִּידּוֹ לְהִגִּיעַ לְבְּרִיסקָה, וּמִמָּנָה — בְּלוֹיֹת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ — לְוִילְנָה הַחֲפָשִׁית.

כְּמוֹ בְּעֶבֶר, בְּמוֹדוֹז'יץ הָאֲגֻדִית, הַמְּשִׁיף הָאֲדָמוֹ"ר גַּם בְּוִילְנָה לְעֶרֶךְ "שְׁלַחֲנוֹת" מֵדֵי שַׁבָּת, עַד אֲשֶׁר כָּבְשׁוּ הָרוֹסִים אֶת וִילְנָה בַּחֹדֶשׁ אָב. הַמְּשָׁג "טִיש" — שְׁלֹא הָפֵר בְּמִיָּחָד בְּמַחֲזוֹת לִיטָא — הָיָה לְמַלְת קָסֶם בְּוִילְנָה הַיְּהוּדִית. הַמוֹנִים נִהְרּוּ בְּלֵילוֹת שַׁבָּת לִ"טִיש" בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ — שָׁהָיָה תָּמִיד מְלֹא עַד אָפֶס מְקוֹם — לְהִתְבַּשֵּׁם מִנִּיחוּת הַקִּדְשָׁה שֶׁל אוֹתוֹ צָדִיק. נְגוּנָיו מְלֵאֵי הַדְּבָקוֹת — מַעֲיִן גִּלְגּוּל מְאַחֵר שֶׁל שִׁירַת הַלוֹוִיִּם — סָחֲפוּ אֹתָם אֶת הַשׁוֹמְעִים לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ אוֹר-שֶׁל-שַׁבָּת. זְמִירוֹת הַשַּׁבָּת הַמוֹדוֹז'יטְאִיּוֹת — מַעֲיִן מִתְגַּבֵּר שֶׁל כְּסוּפִים וְעֶרְגָּה לְאִין-קֵץ — הָיוּ מִרְטִיטוֹת; בְּצִלְלֵיהֶן הָעֲנוּגִים הִרְעִיפוּ אֲגָלֵי חַיּוֹת וְשִׁמְחָה עַל לִבְבוֹת רְצוּצִים רַבִּים. אוֹר שֶׁל שִׁמְחָה וּמְזוֹר לְנִכְאֵי רוּחַ — דּוֹמָה שֶׁזוּ הָיְתָה שְׁלִיחוֹתוֹ הַיְּחוּדִית שֶׁל הָאֲדָמוֹ"ר מְמוֹדוֹז'יץ, שֶׁלְשֶׁמָּה הִבִּיֵּאָה אוֹתוֹ הַהִשְׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה אֶל רַכּוּז הַפְּלִיטִים בְּוִילְנָה. בְּמִשְׁךְ כָּל יְמֵי שָׁהוֹתוֹ בְּוִילְנָה הִקְרִין אֶת אוֹרוֹ עַל כָּל הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ — עַמּוּד אֵשׁ שֶׁל שִׁמְחָה, אֲמוּנָה וְדְבָקוֹת.

בֵּין פְּעֻלוֹתָיו הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל הָאֲדָמוֹ"ר מְמוֹדוֹז'יץ זַ"ל, יֵשׁ לְזַקֵּף לְזִכְרוֹתָיו גַּם חֵלֶק חָשׁוּב בְּהַצֵּלָתָם שֶׁל אֲלָפֵי פְּלִיטֵי וִילְנָה. אַחַת הַדְּעוֹת מִיַּחֲסָת אֶת הַנֶּס הַגְּדוֹל שֶׁל מִתֵּן הַתָּרִי הַיִּצִּיָּאָה מִבְּרִית-הַמוֹעֲצוֹת הַקוֹמוּנִיסְטִית (שֶׁעָלִיו יִסְפֹּר לְהֵלֶן) לְסִפּוֹר מַעֲנִין הַקָּשׁוּר בּוֹ.

הָאֲדָמוֹ"ר מְמוֹדוֹז'יץ הָיָה הָרֹאשׁוֹן שֶׁהֵעִז לִפְנוֹת אֶל הַשְּׁלִטוֹנוֹת הָרוֹסִיִּים בְּבִקְשָׁה לְהִתֵּר יִצִּיָּאָה. בְּאוֹתוֹ שָׁלַב עֲדִין לֹא הֶעֱלָה אִישׁ עַל דַּעְתּוֹ אֶת הִרְעִיוֹן הַזֶּה — שֶׁנִּחְשַׁב כְּכַנִּיסָה וְדֹאִית לַגִּב-הָאֲרִיּוֹת. הָיָה זֶה מִן "הַמְּפָרְסְמוֹת שְׁאִינֵן צְרִיכוֹת רְאִיָּה". הַחֲטָא הַגְּדוֹל בְּיֹתֵר בְּבְרִית-הַמוֹעֲצוֹת שֶׁל אוֹתָם יָמִים הָיָה הַגָּשָׁת בִּקְשָׁה לְצִאֵת

מ"גן העדן הקומוניסטי". בקשה כזאת גררה אחריה מיד מאסר וגרוש לסביר בעוון "בגידה במולדת" — ומי פתי ויעז להתייב בנפשו במעשה כזה?!

והנה יום אחד נדהמו בני ביתו של האדמו"ר ממונדז'ין בראותם אותו מתעטף בבגדי השבת שלו ופונה לצאת מהבית לכוון הבנין מטיל-האימה ביותר בוילנה כלה — מטה הבולשת. לשאלתם, ענה הרבי בפשטות כי הגיש בקשה להתר יציאה מהמדינה, ועתה קבל בתשובה הזמנה להתייצב בבולשת... פחד נורא אחז בבני משפחתו ובמקורביו. בעינים דומעות לוו אותו בצאתו. בטוחים היו כי שוב לא יזכו לראותו לעולם!

הרבי, לבוש מחלצות, התייצב בשלוח נפש בפני מנהל מחלקת ההגירה של הבולשת, יהודי מתבולל שנתפס לקומוניזם מנעוריו והיה לקומוניסט "אדוק". הלה הביט ברבי כשהוא המום. רגיל היה לראות אנשים מתייצבים במשרדו רועדים מפחד, מדכאים ואחוזי אימה. הרבי, בהופעתו הבוטחת והזקופה, הפתיעו כליל... "מדוע מבקש אתה לצאת את ברית-המועצות?", הפנה אל הרבי שאלה ישירה, כשהוא נוקבו במבטיו, כאלו בקש לרדת לצפונות נפשו; "זוהי הארץ היחידה בתבל שבה מתגשמים ערכי הצדק והשויון, הישר והאחווה — בנגוד לעולם הקפיטליסטי המשחת והאנוכי. ברית-המועצות היא גן-עדן עלי אדמות! מה רע לך בה, שאתה מבקש לברח ממנה?!"

הרבי לא נבוך, אף לא נסה להצטדק. "טעות בידך!", השיב בקול רגוע; "אינני מבקש כלל לברח מפני הרעיונות הנפלאים הללו! צדק ושויון, ישר ואחווה, הם ערכים נעלים, המצויים מזה אלפי שנים בתורתנו הקדושה. אני מאמין בהם בכל מאדי ואיני בורח מפניהם. אדרבה, רצוני הוא להפיצם בכל העולם!"

הלה התבונן ברבי בעינים פעורות מתדהמה. אל המשרד התקבצו בינתיים כל פקידי המחלקה, מלאי סקרנות לשמע ה"חדוש"

י ערבי הקומוניזם מצויים בתורתם של היהודים... הרבי, בנעם
 'שנו, ציטט באַזניקם פסוקים, רעיונות ומאמרי חז"ל כמעין
 המתגבר — כלם בנושא "הערבים הנעלים של הקומוניזם".
 בעיניהם היה הרבי עשוי להיות שגריר טוב להפצת הקומוניזם
 בעולם המערבי המשחת... בסיומה של השיחה הממשכת, יצא
 הרבי ממחלקת ההגירה של הבולשת כשבירו התר-היציאה המיחל!
 מבלי להתמהמה, יצאו הרבי ומשפחתו מברית-המועצות,
 כשמגמת פניהם לארצות-הברית, אחר שקבל אשרת כניסה
 בהשתדלות חסידיו באמריקה. בהגיעם שמה בקיץ ת"ש, בתם
 מסע ארך דרך יפן, העמד הרבי מיד באור ורקורי התקשרת.
 עתונאים וכתבים עטו עליו, בבקשם לשמע מפיו של "הפליט
 שהגיע מעבר למסך הברזל" על מצבם של היהודים באותה
 מדינה סגורה ומסגרת, שחומה אטומה מפרידה בינה ובין העולם
 הגדול. בטוחים היו כי הרבי יספר להם על גזרות ודכוי, איבה
 ורדיפות-דת. אולם הוא, בפקחותו העצומה, השמיע — באזני
 התקשרת הבין-לאמית פלה — דברים שונים לחלוטין. בדבריו
 תאר את יחסה האנושי של ברית-המועצות כלפי תושביה, ובכללם
 היהודים, את עזרתה ההומנית לפליטים ואת הגינותה וסובלנותה
 של המדינה ה"נאורה" הזאת!

דבריו המפתיעים זכו לפרסום רב ועשו להם כנפים ברחבי
 העולם. גם שלטונות ברית-המועצות הפתעו כליל לשמע השבחים
 הרבים שחלק להם. חומת החשדנות שלהם כלפי מהגרים יהודים
 — העלולים לספר בעולם הגדול על הטרור והדכוי הקומוניסטי
 — נסדקה. הנה מתברר כי מהגרים יהודים עשויים להיות
 תעמלנים מעלים למען ברית-המועצות... במדיניות ההגירה של
 הרוסים התחולל מהפך-זוטא. חדשים אחדים לאחר מכאן, כאשר
 אלפי פליטים יהודיים הגישו בקשות להתרי יציאה — התחולל
 הנס הגדול והבקשות נענו בחיוב (בנגוד מחלט לקו שהיה נקוט

[זריחה 1234567]

בְּבְרִית־הַמוֹעֲצוֹת מִיּוֹם הַמַּהֲפָכָה הַבּוֹלְשֵׁבִיקִית (!). וְרַם הַפְּלִיטִי
הָאֲדִיר שֶׁיֵּצֵא מִבְּרִית־הַמוֹעֲצוֹת בְּמַהֲלָךְ שְׁנַת תש"א — הִיָּה בְּטוֹ
שֶׁל אוֹתוֹ גַּם מִפְּלֶא.

שָׁנִים אַחֲדוֹת לְאַחַר בּוֹאוֹ לְאַרְצוֹת־הַבְּרִית, עָלָה הַרְבֵּי מְמוֹדוֹז'יץ
לְאַרְץ־יִשְׂרָאֵל, הִשְׁתַּקֵּעַ בְּתֵל־אָבִיב, וּבָהּ הָקִים אֶת בֵּית־מִדְרָשׁוֹ.
בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ, ט"ז בְּכֶסֶל תש"ח, הִתְבַּקֵּשׁ הַרְבֵּי לִישִׁיבָה שֶׁל
מַעֲלָה, לְאַחַר שֶׁהִבִּיעַ אֶת רְצוֹנוֹ לְהִטָּמֵן בְּהַר הַזֵּיתִים בִּירוּשָׁלַיִם.

בְּאוֹתוֹ יוֹם עֲצָמוֹ הִתְקַבְּלָה בְּאוֹ"ם "תְּכֵנִית הַחֲלָקָה" שֶׁצִּדְדָה
בְּהַקְמַת מְדִינָה יְהוּדִית בְּאַרְץ־יִשְׂרָאֵל. בְּתַגּוּבָה, פְּתַחוּ הָעֲרָבִים
הַנּוֹעֲצִים בְּגֵל שֶׁל פְּרָעוֹת וּמַעֲשֵׂי טְרוֹר, שֶׁהוּא אֶת תַּחֲלָתָהּ שֶׁל
מַלְחָמַת תש"ח. הֶעֱלִיָּה לִירוּשָׁלַיִם, וּלְחֲלָקָה הַמְּזֻרָחִי בַּפְּרָט, הִיָּתָה
כְּרוּכָה בְּסַכְּנַת נַפְשׁוֹת (שִׁבְעָה יְהוּדִים נִרְצְחוּ בָּהּ בְּאוֹתוֹ יוֹם!).
רַבִּים מִמְּלֵאֵי שֶׁל הַרְבֵּי, בְּמַסַּע הַהֲלוֹנָה הַגָּדוֹל שֶׁאֲלִיו נִהְרּוּ שְׁלוֹמִי
אַמוּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָאָרֶץ — לֹא יָדְעוּ לִשִׁית עֲצוֹת בְּנִפְשָׁם. פָּחַד
שָׁרָר מִפְּנֵי הֶעֱלִיָּה לִירוּשָׁלַיִם, וּמֵאִידֶךְ גִּיסָא — הִיָּה מִנָּח עַל כַּף
הַמֵּאֲזֵנִים כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַנֶּפֶטָר הַדְּגוּל!

ה'חֲזוֹן־אִישׁ', שֶׁנִּסַּע לְבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל הָאֲדָמוֹ"ר בְּתֵל־אָבִיב,
הוּא שֶׁהִכְרִיעַ אֶת הַכֶּף. "הַרְבֵּי מְמוֹדוֹז'יץ זצ"ל הִצִּיל אֶת עוֹלָם
הַיְּשִׁיבוֹת! בְּזַכּוֹתוֹ נִתְאַפְּשָׁה יְצִיאָתָם שֶׁל מֵאוֹת בְּנֵי יִשִּׁיבוֹת
מִבְּרִית־הַמוֹעֲצוֹת וְהִצִּילָתָם מֵהַשְׁוֹאָה! כָּלֵנוּ תִּיבִים לְגַמַּל לוֹ חֶסֶד
שֶׁל אֱמֶת. בְּטוֹחָנִי שְׁמִי שֶׁיִּשְׁתַּתֵּף בְּהֲלוֹנָתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם וַיַּחֲזֹר מִיָּד
— לֹא יֵאָנֶה לוֹ כָּל רָע!"

וְכֵן הִיָּה. הַמוֹנִים לוּוּ אֶת הָאֲדָמוֹ"ר לְמִנוּחָתוֹ הָאַחֲרוֹנָה בְּהַר
הַזֵּיתִים. כָּל הַמְּלָאִים שֶׁחָזְרוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם לְאַזּוֹר הַשְּׁפֵלָה — שָׁבוּ
בְּשָׁלוֹם. לְמַחֲרַת — כָּבֹד הִיָּתָה יְרוּשָׁלַיִם נְתוּנָה בְּמַצוֹר, אֵין יוֹצֵא
וְאֵין בָּא. הֵר הַזֵּיתִים נִכְבַּשׁ עַל־יְדֵי הַלְגִּיוֹן הַיִּרְדָּנִי בִּיקְמִיָּה הָרֵאשׁוֹנִים
שֶׁל הַמַּלְחָמָה וְהַדֶּרֶךְ אֲלִיו נִחְסָמָה. הָאֲדָמוֹ"ר מְמוֹדוֹז'יץ זצ"ל הִיָּה

אוצר החכמה

1234567 תחילת

1234567 תחילת

1234567 תחילת

האדמו"ר מאמשינוב

ישיבת יח"ל בוילנא

היהודי האחרון שנקבר בו בטרם נכבש, עד שובו של הקר לידים
יהודיות בשנת תשכ"ז.

ונשוב לימי וילנה — העיר ששמשה מקלט לסלחה ושמנה
של היהדות התורנית בפולין עם פרץ מלחמת העולם השנייה.
גדולים וטובים נהרו אליה וקוו למצא בה מקום-מבטחים מפני
הרוסים והגרמנים כאחד.

גם את האדמו"ר מאמשינוב — הצדיק רבי שמעון שלום
קאליש זצ"ל — הביאה ההשגחה העליונה לוילנה. הוא לנה
בנאמנות את שארית הפליטה — ובעקרה את בני הישיבות —
לאורך כל מסלול הצלתם, מוילנה ועד המזרח הרחוק. בימי
שהותם ביפן אף יצג את הפליטים — לצדם של רבי משה
שצקס ורבי שלמה שפירא — בפני השלטונות היפניים. נציגי
השלטונות, שהתרשמו מאד מהדרך פניו ומהופעתו האצילית
המיחדת — ראו בו את "הסמכות הרוחנית הדתית" של הפליטים
היהודיים ונהגו בו כבוד רב. מאחר יותר — כשתקעו בני
הישיבות את יתדותיהם בשנחאי — רפו האדמו"ר מאמשינוב
סביבו את תלמידי ישיבות פולין החסידיות, שהתגבשו במסגרת
ישיבתית משלהם, והיה להם לרועה ולאב רוחני. בצותא עם
ראשי ישיבת מיר וגדולי תורה אחרים שגלו לשנחאי, הנהיג את
חיי הדת של אלפי הפליטים, שקד על הקמת מוסדות חנוך
לילדי הפליטים ושמש מעין בלתי-נלאה של עדוד ואמונה באותן
שש שנים גורליות.

ההשגחה "ידעה" לבחור לשארית הפליטה — יהודים נדכאים
ורצוצים בנפשם, שאבדו באותם ימי-אימים את יקיריהם ונזקקו
לעדוד ולחזוק בלתי-פוסקים — את מיטב המנהיגים הרוחניים!